

การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF ONLINE INSTRUCTIONAL MODEL FOR BACHELOR'S DEGREE STUDENTS,
FACULTY OF EDUCATION, MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

พระครูศรีธรรมวุฒิ

Phra Khru Sri Tham Wut

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author, e-mail : Khanawat.bam@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และ (3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2564 จำนวน 150 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การเตรียมตัวของผู้เรียน (2) กิจกรรมการเรียนรู้ (3) ปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน และ (4) การวัดและประเมินผล

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ

3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบในการเรียนการสอนออนไลน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, การเรียนการสอนออนไลน์

ABSTRACT

This research aimed: (1) to development online instructional model for undergraduate students (2) to compare the academic achievement of undergraduate students and (3) to Study of satisfaction towards online teaching model of undergraduate students. The sampling group consisted of 150 from academic year 2021 undergraduate students at Mahamakut Buddhist University. The research instruments were 1) a learning achievement test and 2) questionnaire and the statistical used in this research were means, standard deviation, t-test and content analysis. The results of study showed that

1) the development online instructional model for undergraduate students comprised four components: (1) student preparation, (2) learning activities, (3) student interaction, and (4) assessment and evaluation.

2) to compare the academic achievement in online teaching management found that after learning was higher than before learning and

3) students are highly satisfied with the overall online teaching format.

Keywords: Development model, Online teaching

บทนำ

ปัจจุบันโลกถูกหลอมรวมด้วยวิทยาการด้านการสื่อสารโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์ในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology: ICT) ที่มีความเจริญอย่างสูงสุด การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมากมายและกลายเป็นปัจจัยสำคัญของวิถีชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 2, ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2554) ซึ่ง สุวิษิทธิ์โคตร (2554: 9) กล่าวว่า เมื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) เช่น Facebook, Twitter, Google, Apple, Youtube, web blog เกิดขึ้นได้เปิดมิติแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์ขยายไปทั่วโลกอย่างไร้พรมแดน (Globalization) นำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ของมนุษย์โดยทุกคนมีโอกาสเข้าถึงความรู้และสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาตรา 66 กล่าวว่า “ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต”

สังคมออนไลน์ มักปรากฏให้เห็นในลักษณะของการนำมาใช้เพื่อดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีตัวบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันเป็นเครือข่าย เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยนแบ่งปันทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ แต่ปัจจุบันคำว่า สังคมออนไลน์ หมายถึง ระบบ เครือข่ายบนโลกออนไลน์ หรือ การติดต่อสื่อสารถึงกันผ่านอินเทอร์เน็ตนั่นเอง Wikipedia (2022) ให้ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ว่า เป็นโครงสร้างสังคมที่ประกอบด้วยนอต (Node) ต่าง ๆ เชื่อมต่อกัน ซึ่งแต่ละนอตที่เชื่อมโยงกันก็อาจมีความสัมพันธ์กับนอตอื่น ๆ ด้วย โดยอาจมีระดับของ ความสัมพันธ์กัน มีความซับซ้อน มีเป้าหมาย สังคมออนไลน์ หมายถึง การที่มนุษย์สามารถเชื่อมโยงถึงกันทำความรู้จักกัน สื่อสารถึงกันได้ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งหากเป็นเว็บไซต์ที่เรียกว่าเป็น เว็บสังคมออนไลน์ ก็คือเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกันนั่นเอง โดยเว็บไซต์เหล่านี้จะมีพื้นที่ให้ผู้คน เข้ามารู้จักกัน มีการให้พื้นที่บริการเครื่องมือต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการสร้างเครือข่าย สร้างเนื้อหาตามความสนใจของผู้ใช้ ปัจจุบันมีเว็บไซต์ประเภทสังคมออนไลน์ เกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งที่มีเป้าหมายเชิงพาณิชย์และไม่แสวงหากำไร เช่น Wikipedia โดย 10 อันดับสุดยอด Social Media ที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย คือ Facebook, Youtube, Google Plus, Pantip, MThai, Manager, Blogger, exteen, Twitter, multiply นอกจากนี้ Social Rank (2013) เว็บไซต์เก็บข้อมูลสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับ Social Network ได้ออกมาเปิดเผยถึงสถิติการใช้งาน Social Network ของคนไทยในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ซึ่งพบว่าประเทศไทยมีประชากรประมาณ 77 ล้านคนมีผู้ใช้ อินเทอร์เน็ต 25 ล้านคน ใช้ Social Network 18 ล้านคน เมื่อไปดูข้อมูลผู้ใช้ Social Network 18 ล้านคน พบว่าผู้ใช้ Facebook คิดเป็น 85%, Twitter 10% และ Instagram 5% การเข้าใช้งาน Social network นั้นแบ่งออกเป็นการใช้งานจาก

โทรศัพท์และอุปกรณ์เคลื่อนที่ 64% และจากการใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ 36% และสถิติทางด้านช่วงเวลาที่ใช้
งานมากที่สุดมี คือ มีการใช้งานมากที่สุดตอน 22.00 น. ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีสังคมออนไลน์จำนวนมากที่ผู้ใช้งาน
สามารถเข้าใช้บริการได้ หลากหลาย จึงเป็นเรื่องที่ง่ายสำหรับการจะใช้สังคมออนไลน์ในการทำกิจกรรม
ร่วมกันรวมถึงการจัดการเรียนการสอน

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทดังกล่าวจึงจำเป็นต้องนำ
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT)
มาประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนในการจัดการศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีที (ICT)
ประกอบด้วยเทคโนโลยีสำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร สามารถนำมา
ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer
Assisted Instruction: CAI) การเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web 3 Based Instruction: WBI) การเรียนรู้ผ่าน
สื่ออิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ต (Internet) ที่เรียกว่า อีเลิร์นนิ่ง (Electronic Learning: e-Learning)
การเรียนการสอนผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Learning: m-Learning) (มนต์ชัย เทียนทอง, 2547: 3-11)
และการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในวงการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในหลากหลายรูปแบบที่
เรียกว่า เทคโนโลยีการศึกษา (Educational technology) ด้วยการนำมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งใน
รูปแบบของเทคนิค วิธีการ เครื่องมือต่าง ๆ เช่น วิทยุทัศน์ วิทยุโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และเทคโนโลยี
การศึกษาสมัยใหม่ เช่น การเรียนการสอนผ่านระบบอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) การเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web
Based Instruction : WBI) การเรียนการสอนระบบเปิด (massive open online course : MOOC) ฯลฯ
เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยีการศึกษาดังกล่าว การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการนำนวัตกรรม
และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพื่อเพิ่มทางเลือกในการเรียนรู้ของผู้เรียน การเลือกใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกจากจะเป็นการเพิ่มทางเลือกในการเรียนรู้ที่
สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันแล้วยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบต่อเนื่องตลอดชีวิตอีกด้วย
(ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, 2558: 1)

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สนองต่อแนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ
ซึ่งสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่มุ่งหมายให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา 5 ด้าน ตาม กรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา คือ ผู้เรียนจะต้องเกิดคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ทักษะทาง ปัญญา ทักษะ
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศในระหว่างการประชุมตนเองเป็นบัณฑิต ซึ่งการจัดการศึกษาในอนาคตจะต้องเน้นพัฒนาคน
ให้มีความสามารถในการคิดและมีทักษะการคิดวิเคราะห์คิด สร้างสรรค์ และมีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถ
ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ถือ
ว่าเป็นการจัดการศึกษาในระดับที่สำคัญ เนื่องจากเป็นการศึกษาที่เตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพ โดยนิสิตนักศึกษาที่
จบการศึกษาในระดับนี้แล้ว จะเข้าสู่การประกอบอาชีพ ดังนั้น การจบการศึกษาแล้วมีอาชีพหรือมีงานทำจึง
เป็นเป้าหมายของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง นักศึกษา และรัฐบาล ซึ่งการที่นิสิตนักศึกษาที่จบ
การศึกษาแล้วมีอาชีพทันที จะต้องเป็นนักศึกษาที่มีคุณลักษณะตามที่เจ้าของสถานที่ประกอบการยอมรับ
ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปเราเรียกว่า นักศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งพยายามทำทุกวิถีทางที่จะให้
นิสิตนักศึกษาของตนมีคุณภาพ ซึ่งเราเรียกว่า การบริหาร ในการบริหารสถาบันให้มีคุณภาพจึงเป็นหัวใจสำคัญ
ยิ่งในปัจจุบันนั้น เป็นยุคการแข่งขันที่มีความจำเป็นที่ต้องเน้นคุณภาพของบัณฑิตเพื่อการแข่งขัน คงไม่ใช่
เฉพาะภายในประเทศเท่านั้นแต่รวมถึงต่างประเทศด้วยเช่นกัน (เทือน ทองแก้ว, 2550)

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนรู้ออนไลน์เป็นวิธีการรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบใหม่ อาศัยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร เป็นลักษณะการถ่ายทอดเป็นรูปภาพ วิดีโอ เนื้อหาจะมีการใช้สื่อที่หลากหลาย (Multimedia) สามารถแลกเปลี่ยนหรือสนทนา ระหว่างบุคคลโดยการใช้อุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อกลาง ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ที่ทันสมัยและหลากหลาย การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสนใจ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการสื่อสาร โดยใช้เทคโนโลยีในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ด้วยมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การปรับวิธีการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะบุคคลไม่สามารถทำกิจกรรมในลักษณะแบบ Face to Face ได้ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เป็นหนึ่งตัวช่วยในการทำให้บุคคลสามารถทำกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ข้อจำกัด (วิทยา วาโย, อภิรดี เจริญนุกูล, ฉัตรสุตา กานกายนต์ และ จรรยา คนใหญ่, 2563) ในที่นี้ต้องอาศัย Google Classroom ในการจัดสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมแบบมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรมีรูปแบบการออกแบบการสอนออนไลน์ที่เหมาะสม เนื่องจากการออกแบบการสอนออนไลน์ เป็นกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน สื่อกิจกรรมการเรียน และการประเมินผล เพื่อให้การสื่อสารการเรียนการสอนออนไลน์สามารถถ่ายทอดถึงผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน เช่นเดียวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ดังนั้นรูปแบบการสอนออนไลน์นั้น ควรจะมีการออกแบบวิธีสอนที่มีความเหมาะสมกับรูปแบบของการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ซึ่งการเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เกิดจากผลของการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ คือปฏิสัมพันธ์ด้านสังคม (Social Interaction) และ ปฏิสัมพันธ์ด้านความคิด (Intellectual Interaction) นอกจากนี้ยังเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกันได้มากขึ้นอย่างเป็นอิสระและมีความเป็นส่วนตัว ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความคิดอย่างเป็นระบบ (High-order Thinking Skills) และการคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) เนื่องจากต้องมีการแยกแยะข้อมูลอยู่ตลอดเวลา และสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ขึ้นตามหลักการ Constructivist (Zhao, 1988) นอกจากนี้การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนผู้สอน และผู้เรียนด้วยกัน รวมทั้งจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ทำให้เกิดการคิดร่วมกัน (Think-pair-share) การส่งรายงาน (One-minute-paper) และการทบทวนข้อมูล เนื้อหาจากกลุ่มเพื่อนบนเครือข่าย (Peer Review Technique)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันอันจะส่งผลให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ค้นหาคำความรู้ สรุปลองค้ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนผู้เรียนสามารถลงมือทำด้วยตัวเอง (Learning by doing) จากการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ได้ฝึกทักษะและทบทวนความรู้ได้ต่อเนื่อง และเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ตลอดจนต้องการให้นักศึกษาเรียนรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและรู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบออนไลน์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนและออกแบบการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ นักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในสถาบันอุดมศึกษามีคุณวุฒิ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อสุรหาคำประกอบรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ เมื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อวัดประเมินผลการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ให้นักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (pre-test) ซึ่งเป็น แบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดความรู้พื้นฐานในการเรียนออนไลน์ โดยทำแบบทดสอบในเอกสารออนไลน์ และเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์หลังเรียน (post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่เป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้ในการเรียนหลังเรียน โดยทำแบบทดสอบในเอกสารออนไลน์

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนการสอนออนไลน์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามความพึงพอใจปลายปิด (20 ข้อ) และแบบสอบถามความพึงพอใจปลายเปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็นอื่น ๆ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 255 รูป/คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 รูป/คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก และใช้นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยให้นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยสุ่ม

(Sample Unit) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) และจากการแจกแบบสอบถามได้
กลับคืนมา ร้อยละ 100 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย พบว่า การพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์
สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จากการวิเคราะห์
สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย
1) การเตรียมตัวนักศึกษา 2) กิจกรรมการเรียนการสอน 3) ปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษา และ 4) การวัดผลและ
ประเมินผล

2. ผลศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษานักศึกษา ระดับปริญญาตรี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เมื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จากการ
วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน จากการใช้แบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ออนไลน์) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ปีการศึกษา 2564 พบว่า
นักศึกษามีคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 12.32 และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน
เฉลี่ยเท่ากับ 18.91 คะแนนทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน กล่าวได้ว่า แบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ออนไลน์) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีประสิทธิภาพในการพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษานักศึกษาให้สูงขึ้น

3. ผลศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษานักศึกษา ระดับ
ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการ
เรียนการสอนออนไลน์ พบว่า ด้านเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.68 และภาพรวม
นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.75) ในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความพึงพอใจด้านเนื้อหา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจที่มีต่อ
รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.68) โดยข้อที่
นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ เป็นการเพิ่มช่องทางในการเรียนที่ทันสมัยและ สามารถเรียนรู้ เนื้อหา
ได้ตลอดเวลา ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.76) รองลงมาได้แก่ การเข้าถึงเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. =
0.63) และเป็นการเพิ่มช่องทางในการเรียนที่ทันสมัยและสามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ตลอดเวลา ($\bar{x} = 4.19$, S.D. =
0.68) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3.2 ความพึงพอใจด้านการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจที่มี
ต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$, S.D. =
0.75) โดยข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ช่วยให้
นักศึกษากเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.67) รองลงมาได้แก่ การจัดการเรียนการสอน
ผ่านระบบออนไลน์ สามารถสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าสนใจ ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.79) และการเรียนการ
สอนผ่านระบบออนไลน์ทำให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตลอดเวลา
($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.73) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3.3 ความพึงพอใจด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับความตั้งใจเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษามี
ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับความตั้งใจเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.79) โดยข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ผู้เรียนมีความตั้งใจเพิ่มขึ้น

ทุกครั้งที่เข้าชั้นเรียนระบบออนไลน์ ($\bar{x} = 4.21, S.D. = 0.70$) รองลงมาได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำสื่อการสอนในบทเรียนออนไลน์มาใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต ($\bar{x} = 4.08, S.D. = 0.77$) และการกระตุ้นจากผู้สอนมีผลต่อการตัดสินใจในการเรียนในระบบออนไลน์ของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.76, S.D. = 0.98$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3.4 ความพึงพอใจด้านวัตถุประสงค์ประเมินผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ด้านวัตถุประสงค์ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15, S.D. = 0.76$) โดยข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{x} = 4.25, S.D. = 0.78$) รองลงมาได้แก่ ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้การวัดผลที่หลากหลายในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.20, S.D. = 0.79$) และท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ($\bar{x} = 4.05, S.D. = 0.69$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในแต่ละองค์ประกอบ รายละเอียดมีดังนี้

1. การเตรียมตัวของนักศึกษา ในการเตรียมตัวนักศึกษาก่อนเรียนรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์นั้น นักศึกษาจะต้องมีความพร้อมด้วยการศึกษาคู่มือ การใช้งานระบบ การเข้าสู่ระบบวิธีการศึกษา ข้อมูลบทเรียน การปฐมนิเทศ การทำกิจกรรมการเรียน การรับ-ส่งไฟล์ การทำแบบทดสอบออนไลน์ ซึ่งเป็นขั้นตอนในการเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานในการเรียน หากนักศึกษามีทักษะไม่เพียงพอให้ศึกษาเพิ่มเติมในเว็บเพจเรียนเสริม และอนุญาตให้นักศึกษาถ่ายโอนข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยงไว้ในระบบออนไลน์ไปศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Khan (2016) ได้กล่าวถึง ด้านวิธีเตรียมการสอน (Pedagogical) เป็นกระบวนการสอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ผู้เรียน กิจกรรมและสื่อการสอน การออกแบบวิธีการสอน รวมทั้งการกำหนดกลยุทธ์การสอนในสภาพแวดล้อมแบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ พุ่มพวง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอน อีเลิร์นนิ่งด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ มีองค์ประกอบหลัก คือ (1) การเตรียมตัวผู้เรียน (2) กิจกรรมการเรียน (3) ปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน และ (4) การถ่ายโอนความรู้ของผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการบูรณาการแนวคิดการเรียนรู้ออนไลน์ด้านการเข้าถึงเพื่อสร้างแรงจูงใจ และบูรณาการแนวคิดสื่อออนไลน์ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง รายบุคคล เพื่อให้ นักศึกษาเกิดทักษะการรู้สารสนเทศในด้านการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. กิจกรรมการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาได้ศึกษาเนื้อหาบทเรียน การนำเสนอเนื้อหาบนออนไลน์เป็นการนำเสนอเนื้อหาโดยการนำเสนอเนื้อหาที่สัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน ผู้สอนสร้างความยืดหยุ่นให้กับนักศึกษาในการเข้าสู่เนื้อหาตามความสะดวกของนักศึกษา และมีอิสระในการเข้าสู่เนื้อหา โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมบนเครือข่าย โดยเน้นให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น อภิปราย ช่วยเหลือ ร่วมกันสืบค้นหรือค้นคว้าข้อมูล

เพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่นำเสนอ มีภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ เสียง ข้อความ และเครื่องมือต่าง ๆ และสามารถเข้าถึงเนื้อหาของรายวิชาได้ง่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ กิดานันท์ มลิทอง, (2548) กล่าวว่า เนื้อหาและวิธีการสอนออนไลน์จะใช้สื่อผสม อิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Multimedia) ได้แก่ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ เสียง ข้อความ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ได้จัดเตรียมไว้ให้มาประยุกต์ใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพร อุณหเศรษฐ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความใฝ่รู้จากการบูรณาการอีเลิร์นนิ่งในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การทำกิจกรรมกลุ่มระหว่างผู้เรียนแบบพบหน้า การสอนการคิดวิเคราะห์ เว็บไซต์ที่เสริมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการเรียน การให้ศึกษาเนื้อหาบทเรียนจากหนังสือตำรา การทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบอัตนัย (เติมคำและบรรยาย) และการศึกษาเนื้อหาบทเรียนออนไลน์ โดยตัวแปรที่พบในแต่ละชั้นสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความใฝ่รู้ได้เท่ากับร้อยละ 21.3

3. ปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษา ในด้านนี้ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองรายบุคคล การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ 3) การเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน และชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งขั้นตอนนี้ได้บูรณาการวิธีการเรียนและการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันด้านการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และบูรณาการแนวคิดสื่อออนไลน์ด้านการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน และชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์และการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการรู้สารสนเทศด้านการใช้สารสนเทศในการแก้ปัญหาาร่วมกันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Ally (2006) ได้กล่าวว่า การจัดปฏิสัมพันธ์ในการออกแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งนั้น ควรออกแบบส่วนต่อประสานที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับตนเอง และกับเนื้อหาสาระ โดยออกแบบให้ง่ายต่อการรับรู้ของประสาทสัมผัส และคำนึงถึงการจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียนอื่นด้วย โดยผ่านรูปแบบการเรียนการสอน เช่น การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑิตยา เนตรวงษ์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนร่วมเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนร่วมเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีกิจกรรมการเรียนร่วม เทคโนโลยี ชุมชน การดำเนินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ และเครือข่ายชุมชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่เรียนตามรูปแบบการเรียนร่วมที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

4. การวัดผลประเมินผล ในขั้นตอนนี้ผู้สอนควรมีการพัฒนาความรู้นักศึกษาด้วยการประเมินผลงานผู้เรียนและให้ข้อเสนอแนะนักศึกษาให้พัฒนาความรู้ร่วมกันด้วยการรับรู้ผลการประเมินชิ้นงานหรือผลทดสอบทางการเรียน โดยนักศึกษารับรู้ผลการประเมินแล้วนำไปพัฒนาความรู้ของตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้การวัดผลที่หลากหลายในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ซึ่งนักศึกษาสามารถควบคุมการเรียนรูปแบบออนไลน์ของนักศึกษาได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Khan (2005) กล่าวว่า นักศึกษาสามารถควบคุมการเรียนด้วยตนเอง (Learner Control) ซึ่งการเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมและมีความสามารถที่แตกต่างกัน คือสามารถเลือกเรียนเนื้อหาที่แตกต่างกันในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และให้ผลย้อนกลับที่แตกต่างกันสำหรับผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล บัวอุไร (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองวิชาการสร้างงานสื่อผสม เรื่องคอมพิวเตอร์

และอินเทอร์เน็ต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลำลูกกา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนและความสามารถในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ก่อนเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นักศึกษาควรเตรียมความพร้อมในการใช้งานสื่อออนไลน์เพื่อให้นักศึกษาใช้งานสื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้สอนควรชี้แจงรูปแบบลักษณะขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้กับนักศึกษาอย่างละเอียด เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจและทำการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้อง
3. รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะวิชาอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยอื่น โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือขั้นตอนการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทการเรียนการสอนของ คณะวิชานั้น ๆ ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการ เรียนรู้รูปแบบอื่น เช่น ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (constructivist) เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อออนไลน์เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะ ด้านอื่น ในรายวิชาต่าง ๆ สาขาวิชาอื่น เช่น ทักษะการคิด การอ่าน และการเขียน
3. ควรมีการศึกษาสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนผ่านเครือข่ายออนไลน์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน
4. ควรมีการศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ สำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรีในคณะอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ
5. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการเรียนรู้สารสนเทศ สำหรับผู้เรียนคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ กับนักศึกษาคณะอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2540). การผลิตชุดสื่อประสมระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- กาญจนา อรุณสุขจุฑา. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตร ไชยปราการ จำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กิตติพงษ์ พุ่มพวง. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งด้วยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีนิพนธ์. สาขาวิชาหลักสูตรการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การประเมินการเรียนรู้. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐิตียา เนตรวงษ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนร่วมเพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีนิพนธ์. สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพล บัวโอไร. (2555). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง วิชาการสร้างงานสื่อผสม เรื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ลำลูกกา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2545). Designing e-Learning: หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุปผชาติ ทับทรวง. (2541). เครื่องมือในการสร้างความรู้ การประชุมวิชาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : สมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภพ เลหาพิบูลย์. (2542). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ). กรุงเทพฯ : สุธรรม จันท์หอม. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. กรุงเทพฯ : อารีย์ วชิรวารการ. (2542). การวัดและการประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏราชบุรี.
- Ally. (2006). <https://apps.apple.com/us/app/learning-ally-audiobooks/id1131235021>
- Ganesan, R., Edmond, G., and Spector M.J. (2002). "The Changing nature of instructional design for networked learning." *Networked Learning: Perspectives and Issues*. 6, 3 (December): 93-109.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Google Trends. 2008. Google Trends Homepage. Retrieved April 052010., from <http://www.google.com/tre>.
- Hiltz, S.R. and Harasim, L. (2005). "The Online Interaction Learning Model: An Integrated Theoretical Framework for Learning Networks." *Learning Together Online Research on Asynchronous Learning Networks* 10, 3 (March): 54-62.

- Hunnum, W. (1988). Web-based Instruction Lesson. Retrieved from http://www. soe.unc. edu/edci111/8-98/index_wbi2.html
- Joosten, T. (2012). Social Media for Educators: Strategies and Best Practices. USA.
- Khan, B.H. (2016). Revolutionizing Modern Education Through Meaningful E-Learning Implementation. USA: Information Science.
- Krutus. (2000). E-Learning. Form <http://www.nectec.or.th/courseware/cai/0018. Html> (11 april 2007)
- Mayer, R.E. (2005). The Cambridge Handbook of Multimedia Learning. New York, USA.: Cambridge University Press.